

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o**Prijedlogu direktive Vijeća o utvrđivanju pravila o oporezivanju dobiti trgovačkih društava od znatne digitalne prisutnosti***(COM(2018) 147 final – 2018/0072 (CNS))***i Prijedlogu direktive Vijeća o zajedničkom sustavu poreza na digitalne usluge kojim se oporezuju prihodi od pružanja određenih digitalnih usluga***(COM(2018) 148 final – 2018/0073 (CNS))**(2018/C 367/14)*Izvjestitelj: **Krister ANDERSSON**Suizvjestitelj: **Petru Sorin DANDEA**

Zahtjev za savjetovanje:	Vijeće Europske unije, 11.4.2018.
Pravni temelj:	članak 113. i članak 115. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te gospodarsku i socijalnu koheziju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	27.6.2018.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	12.7.2018.
Plenarno zasjedanje br.:	536
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	175/6/3

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO pozdravlja činjenicu da Komisija pokreće digitalne porezne inicijative, dajući dodatni zamah međunarodnim raspravama pružanjem jasnog primjera kako se trenutna porezna načela mogu preobraziti.

1.2. EGSO smatra da je cjelokupno gospodarstvo digitalizirano te je, kao i Komisija, čvrstog uvjerenja da se rješenje u konačnici mora postići na globalnoj razini kako bi se bolje iskoristile prednosti globalizacije, uz odgovarajuće upravljanje i pravila na globalnoj razini. EGSO stoga pozdravlja blisku suradnju između Komisije, država članica i OECD-a radi pružanja podrške razvoju međunarodnog rješenja.

1.3. EGSO smatra da je vrlo važno razviti nova načela o tome kako dobiti trgovačkih društava pripisati određenoj zemlji EU-a i kako je oporezivati, u dijalogu s trgovinskim partnerima, kako bi se izbjeglo povećanje trgovinskih i poreznih napetosti među najvećim gospodarskim akterima na svijetu. EGSO naglašava potrebu za pravednim rješenjima koja se temelje na konsenzusu.

1.4. EGSO smatra da bi procjenu učinka trebalo nadopuniti analizom učinka privremene mjere na ulaganja, novoosnovana poduzeća, zapošljavanje i rast. Također se treba pokazati kako će ovaj prijedlog utjecati na MSP-ove.

1.5. Privremena mjera oporezivanja određenih digitalnih usluga, koju je predložila Komisija, nije namijenjena za oporezivanje dobiti trgovačkih društava, nego njihovog prometa. EGSO ističe da se taj pristup razlikuje od sustava globalnog oporezivanja dobiti trgovačkih društava, koji se temelji na oporezivanju dobiti, ali uviđa da u slučaju digitalnih poduzeća koja nisu fizički prisutna zemlja prodaje neće dobiti porez na dobiti trgovačkog društva.

1.6. EGSO je zabrinut da bi takav prijelaz u oporezivanju koristio većim gospodarstvima s brojnim potrošačima, na štetu manjih izvoznih gospodarstava. EGSO ističe da svako rješenje, kratkoročno ili dugoročno, u pogledu oporezivanja modela digitalnih poduzeća mora imati pravedan i ujednačen gospodarski ishod za sva gospodarstva u EU-u.

1.7. Kad je riječ o procjeni stvarne razine oporezivanja digitalnog sektora, EGSO ističe da u obzir treba uzeti buduće promjene u poreznim zakonima koje su rezultat aktualne provedbe pravila BEPS-a i, posebice, razmotriti znatno povećanu razinu oporezivanja u SAD-u u slučaju digitalnih poduzeća iz SAD-a koja posluju u EU-u, i to zbog promjena u Poreznom zakonu SAD-a.

1.8. EGSO napominje da ne postoji klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti ili drugi mehanizam kojim bi se zajamčilo povlačenje privremene mjere oporezivanja po pronalasku dugoročnijeg rješenja. EGSO snažno potiče Vijeće da osmisli takva pravila u slučaju uvođenja privremene mjere.

1.9. EGSO ističe da se prijedlogom uvođenja poreza na dobit potaknula intenzivna međunarodna rasprava, što je bila jedna od svrha inicijative. Europa sada mora zauzeti zajedničko stajalište u tekućoj raspravi u okviru OECD-a.

2. Uvod i kontekst

2.1. U svojoj komunikaciji naslovljenoj „Vrijeme je za uspostavljanje modernog, pravednog i učinkovitog poreznog standarda za digitalno gospodarstvo”, objavljenoj 21. ožujka 2018., Komisija je predstavila svoj zakonodavni paket za usklađenu reformu pravila EU-a o oporezivanju dobiti za digitalne aktivnosti. Paket sadrži dvije direktive Vijeća praćene pravno neobvezujućom preporukom o oporezivanju dobiti trgovačkih društava od znatne digitalne prisutnosti.

2.2. Konkretno, Komisija je predložila dvije nove direktive: i. dugoročan prijedlog kojim se uspostavljaju pravila i odredbe za „digitalnu prisutnost” (digitalni PE) ⁽¹⁾ usmjeren na reformu pravila o oporezivanju dobiti kako bi ona bila registrirana i oporezivana u zemlji u kojoj poduzeća digitalnim kanalima ostvaruju značajan dio komunikacije s korisnicima, umjesto u zemlji u kojoj ostvaruju dobit; i ii. kratkoročan prijedlog, privremeni porez na promet za pružanje određenih vrsta digitalnih usluga ⁽²⁾. Jedinstvenom tržištu EU-a potreban je stabilan porezni okvir koji ide ukorak s digitalnim poslovnim modelima. Na taj bi se način trebale potaknuti inovacije pružanjem stabilnog okruženja u kojem poduzeća mogu ulagati kako bi se mogla razvijati. Poduzeća koja se bave digitalnim uslugama, kao i sva druga, moraju doprinijeti javnim financijama i podnijeti svoj dio poreznog opterećenja potrebnog za financiranje javnih usluga ⁽³⁾.

2.3. Konkretno, dugoročnim prijedlogom utvrđuju se pravila kojima se uspostavlja oporeziva spona za digitalna poduzeća koja posluju prekogranično u slučaju kad nema fizičke komercijalne prisutnosti, kao i načela za pripisivanje dobiti digitalnom poduzeću kojima bi se bolje obuhvatilo stvaranje vrijednosti digitalnih poduzeća. Te bi se mjere primjenjivale na poduzeća koja ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija: i. godišnji prihod u državi članici koji premašuje prag od 7 milijuna EUR; ii. više od 100 000 korisnika u poreznoj godini u državi članici; ili iii. više od 3 000 poslovnih ugovora za digitalne usluge sklopljenih u poreznoj godini između poduzeća i poslovnih korisnika.

2.4. Kratkoročan prijedlog, tj. privremeni porez na dobit, primjenjivao bi se kao neizravan porez na aktivnosti čiji se prihodi ostvaruju: i. prodajom oglasnog prostora na internetu; ii. digitalnim posredničkim aktivnostima kojima se korisnicima omogućuje interakcija s drugim korisnicima i u okviru kojih se olakšava prodaja robe i usluga među njima; i iii. prodajom podataka dobivenih na temelju informacija koje su dali korisnici. Taj bi se porez primjenjivao samo na poduzeća s ukupnim godišnjim prihodima na svjetskoj razini u iznosu od 750 milijuna EUR i prihodima u EU-u od 50 milijuna EUR godišnje. Ako se obračunava po stopi od 3 %, procjenjuje se da bi države članice mogle ostvariti godišnji prihod od 5 milijardi EUR.

2.5. Komisija predlaže da se nove direktive kombiniraju s izmjenama zajedničke konsolidirane osnovice poreza na dobit (CCCTB), osiguravajući da sustavi oporezivanja dobiti trgovačkih društava u državama članicama i predloženi CCCTB imaju pravila kojima se pruža odgovor na izazove oporezivanja digitalnog gospodarstva ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2018) 147 final.

⁽²⁾ COM(2018) 148 final.

⁽³⁾ COM(2018) 146 final.

⁽⁴⁾ COM(2018) 146 final. Za dodatne informacije, vidjeti SL C 434, 15.12.2017., str. 58.

<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/common-consolidated-corporate-tax-base>

2.6. Komisija čvrsto vjeruje da se buduće rješenje mora postići na globalnoj razini te blisko surađuje s Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) radi pružanja podrške postizanju rješenja na međunarodnoj razini u skladu s privremenim izvješćem OECD-a o oporezivanju digitalnoga gospodarstva koje je objavljeno 16. ožujka 2018.

3. Opće napomene

3.1. EGSO smatra da je cjelokupno gospodarstvo digitalizirano. Uzme li se u obzir brz razvoj poslovnih modela, posebice u području digitalnih usluga, iznimno je važno da razvijemo i svoje porezne sustave. Digitalizirano gospodarstvo nadilazi granice te je prisutna sve već potreba za poreznim okvirom koji će biti usklađen s modelima digitalnog poslovanja.

3.2. EGSO je, kao i Komisija, čvrstog uvjerenja da se rješenje u konačnici mora postići na globalnoj razini kako bi se bolje iskoristile prednosti globalizacije, uz odgovarajuće upravljanje i pravila na globalnoj razini. Stoga EGSO pozdravlja blisku suradnju između Komisije, država članica i OECD-a radi pružanja podrške razvoju međunarodnog rješenja.

3.3. Komisija sada, usporedo s međunarodnim raspravama i na temelju svoje Komunikacije⁽⁵⁾ objavljene u rujnu 2017., predlaže rješenja na razini EU-a. Kako Komisija navodi⁽⁶⁾, time će se dodatno potaknuti međunarodne rasprave pružanjem jasnog primjera kako se načela o kojima se raspravlja na međunarodnoj razini mogu oblikovati u moderan, pravedan i učinkovit okvir oporezivanja prilagođen digitalnom dobu.

3.4. EGSO smatra da je vrlo važno imati ujednačena pravila u području oporezivanja dobiti trgovačkih društava. Posljednjih se godina pokazalo da su pojedina poduzeća uspjela iskoristiti posebna porezna pravila u nekim državama članicama, smanjujući svoju stvarnu poreznu stopu gotovo do nule. Tom ishodu pridonijela je nedovoljna transparentnost. U neke od tih slučajeva bila su uključena multinacionalna poduzeća aktivna u digitalnim uslugama. Stoga Odbor dijeli ambiciju Komisije da nastavi rješavati problem agresivnog poreznog planiranja i nedovoljne transparentnosti u državama članicama kako bi se zajamčilo jednako postupanje prema poduzećima i promicala europska konkurentnost.

3.5. EGSO pozdravlja činjenicu da Komisija pokreće digitalne porezne inicijative, dajući dodatni zamah međunarodnim raspravama pružanjem jasnog primjera kako se trenutačna porezna načela mogu preobraziti. Donošenjem prijedloga uvođenja poreza na dobit potaknula se intenzivna međunarodna rasprava, što je bila jedna od svrha inicijative. Europa sada mora zauzeti zajedničko stajalište u tekućoj raspravi u okviru OECD-a.

3.6. EGSO se slaže s Komisijom da se u svakom rješenju koje se predloži na razini EU-a u obzir mora uzeti i globalna dimenzija te, kao i Komisija, priznaje da „ti prijedlozi predstavljaju Komisijin doprinos oblikovanju rješenja na temelju konsenzusa koji OECD želi postići do 2020. Oni su primjer načina na koji se načela o kojima se raspravlja na međunarodnoj razini mogu provesti u praksi”⁽⁷⁾.

3.7. Vrlo je važno osmisliti nova načela o tome kako dobit trgovačkih društava pripisati određenoj zemlji EU-a i kako je oporezivati, u dijalogu s trgovinskim partnerima, kako bi se izbjeglo povećanje trgovinskih i poreznih napetosti među najvećim gospodarskim akterima na svijetu. EGSO naglašava potrebu za pravednim rješenjima koja se temelje na konsenzusu.

3.8. Trenutačni sustavi oporezivanja dobiti u svijetu temelje se na procjeni dobiti trgovačkog društva koja se može pripisati svakoj relevantnoj nadležnosti. Oporezivanje bi trebalo provoditi ondje gdje se stvara vrijednost. S obzirom na poteškoće kada je riječ o utvrđivanju toga gdje u lancu vrijednosti nastaje dobit, potrebno je utvrditi univerzalna načela o tome kako procijeniti gdje se stvara vrijednost. Takva su pravila utvrđena sveobuhvatnim radom OECD-a, u okviru kojega su formulirana porezna načela i definicije o tome kako odrediti cijenu robe i usluga (pravila određivanja transfernih cijena) za poduzeća unutar poslovne grupacije.

⁽⁵⁾ COM(2017) 547 final.

⁽⁶⁾ COM(2018) 146 final, str. 5.

⁽⁷⁾ COM(2018) 146 final, str. 6.

3.9. EGSO smatra da se međunarodna porezna pravila trebaju revidirati povremeno, u skladu s promjenama poslovnih modela. Trenutačna pravila nedavno su revidirana u vezi sa sporazumom o smanjenju porezne osnovice i premještanju dobiti (BEPS) ⁽⁸⁾. Sada se primjenjuju nova pravila i definicije. Očekuje se da će se njihovom primjenom znatno smanjiti mogućnost agresivnog poreznog planiranja i smanjenja poreznih osnovica ⁽⁹⁾.

3.10. Važno je da ostala kretanja u području oporezivanja dobiti trgovačkih društava budu u skladu s već ostvarenim postignućima u BEPS-u. Jedno od načela u BEPS-u jest raspodijeliti dobit po zemljama u skladu s mjestom nastanka vrijednosti.

3.11. EGSO naglašava potrebu za odgovarajućom procjenom učinka. EGSO smatra da procjena učinka nije dovoljno sveobuhvatna. Komisija nije analizirala kakav će učinak privremena mjera imati na ulaganja, novoosnovana poduzeća, zapošljavanje i rast. Isto tako, procjena učinka ne pokazuje ni kako će ti prijedlozi utjecati na MSP-ove.

3.12. Također je potrebno analizirati utjecaj prihoda na manja i veća gospodarstva te učinak mjera koje se primjenjuju zajedno s provedbom BEPS-a u različitim zemljama te porezne reforme SAD-a.

3.13. EGSO je zabrinut da bi oporezivanje prometa, uz negativne kaskadne učinke koje je Komisija jasno prepoznala, moglo štetiti razvoju digitalnih usluga, posebice novoosnovanih poduzeća. Kaskadni se učinak javlja kada se usluge prodaju nekoliko puta i oporezuju svaki put.

3.14. EGSO smatra da je potrebno povećati gornji prag od 7 milijuna EUR za stvaranje stalne poslovne jedinice iz koje bi se primjenjivao novi režim. Bilo bi poželjno da razmatranja Vijeća imaju ishod kojim se ne riskira narušavanje digitalizacije, nego se poboljšava funkcioniranje jedinstvenog tržišta. Kad je riječ o procjeni stvarne razine oporezivanja digitalnog sektora, EGSO ističe da u obzir treba uzeti buduće promjene u poreznim zakonima koje su rezultat provedbe pravila BEPS-a koja je u tijeku i, posebice, razmotriti znatno povećanu razinu oporezivanja u SAD-u u slučaju digitalnih poduzeća iz SAD-a koja posluju u EU-u, i to zbog promjena u Poreznom zakonu SAD-a ⁽¹⁰⁾.

3.15. Oporezivanje prometa umjesto dobiti i oporezivanje u zemlji u kojoj se odvija trgovina umjesto u zemlji u kojoj se stvara vrijednost predstavlja ključnu promjenu u odnosu na trenutačna načela oporezivanja. EGSO je zabrinut da bi takav prijelaz u oporezivanju koristio većim gospodarstvima s brojnim potrošačima, na štetu manjih izvoznih gospodarstava. EGSO ističe da svako rješenje, kratkoročno ili dugoročno, u pogledu oporezivanja modela digitalnih poduzeća mora imati pravedan i ujednačen gospodarski ishod za sva gospodarstva u EU-u.

3.16. Predložena privremena mjera znači da bi se oporezivala čak i neprofitna poduzeća. EGSO ističe da se trenutačni globalni sustav oporezivanja dobiti trgovačkih društava temelji na oporezivanju dobiti, ali uviđa da u slučaju digitalnih poduzeća koja nisu fizički prisutna zemlja prodaje neće dobiti porez na dobit trgovačkog društva.

3.17. EGSO napominje da ne postoji klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti ili drugi mehanizam kojim bi se zajamčilo povlačenje privremene mjere oporezivanja po pronalasku dugoročnijeg rješenja. EGSO snažno potiče Vijeće da osmisli takva pravila u slučaju uvođenja privremene mjere.

4. Posebne napomene

4.1. Fiksna stopa od 3 %, jedan od elemenata koji je odredila Europska komisija, može se smatrati tek indikativnom te je potrebno provesti evaluaciju. Nadalje, mogao bi se predvidjeti određeni stupanj fleksibilnosti kako bi se vodilo računa o sposobnosti svakog subjekta za plaćanje poreza.

4.2. Nepostojanje prekogranične dobiti i olakšice za gubitke te velik broj sporova o transfernim cijenama i stalnoj poslovnoj jedinici unutar EU-a često imaju za posljedicu međunarodno dvostruko oporezivanje, čime se stvaraju znatne prepreke za jedinstveno tržište. Uvođenjem poreza na promet za digitalne usluge koji ne bi bilo moguće odbiti od poreza na dobit u drugim zemljama dodatno bi se povećalo dvostruko oporezivanje, čime bi se dodala još jedna prepreka jedinstvenom tržištu. EGSO smatra da je važno izbjegavati uvođenje mjera koje bi dovele do bilo kojeg oblika dvostrukog oporezivanja.

⁽⁸⁾ OECD (2015).

⁽⁹⁾ Komisija je izvijestila da su premještanje dobiti i smanjenje poreznih osnovica trgovačkih društava u EU-u dosegli iznose od 50 do 70 milijardi EUR, što je istovrijedno 0,4 % BDP-a (COM(2018) 81 final).

⁽¹⁰⁾ *Tax Cuts and Jobs Act* („Zakon o poreznim olakšicama i radnim mjestima”), 22. prosinca 2017.

4.3. Metoda razvoja definicije stalne poslovne jedinice koju primjenjuje OECD dinamičan je postupak u kojemu se promjene u načelu prihvaćaju na globalnoj razini. Odstupanjem od tog postupka predlaganjem jednostrane definicije povećava se složenost međunarodnog poreznog sustava, kao i nesigurnost za ulagače. Čak i u malo vjerojatnom slučaju da OECD usvoji tu istu definiciju u svojem očekivanom završnom izvješću o digitalnom gospodarstvu u 2020., ubrzo bi došlo do odstupanja između tih dvaju sustava ⁽¹¹⁾.

4.4. EGSO je zabrinut zbog toga što se broj korisnika digitalnih usluga koristi za kriterij oporezive sponse. Brojem klikova na internetskim stranicama lako je manipulirati te poduzeća riskiraju gubitak nadzora nad nadležnošću u kojoj bi trebala poslovati.

Bruxelles, 12. srpnja 2018.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER

⁽¹¹⁾ To je zbog toga što bi se definicija stalne poslovne jedinice, koju je Direktivom donio EU, razvijala u okviru presuda Suda, pri čemu bi se definicija OECD-a, koja se primjenjuje u ostatku svijeta, razvijala u okviru međunarodnog konsenzusa koji OECD iskazuje svojim stalnim revizijama.